

OPIOAREN BAKEA ETA GERRAK

Nagore Irazustabarrena
Uranga

@irazustabarrena

Kordoba (Espainia), K.a. 4200. Saguzarren Haitzuloan bizi ziren gizakiek opioa kontsumitzen zuten, bertan aurkitutako arrastoen arabera. Suitzan eta Alemanian ere horrelako aztarnak topatu dira. Baina ez dakigu drogaren erabilera ludikoa, medizinala edota errituala egiten zuten.

Mesopotamian, K.a. 3200eko da opio-belarraren edo lo-belarraren lehen erreferentzia idatzia eta horrek landarearen erabilera ludikoa behintzat baieztatzen du, "gozamenaren belarra" esaten baitzioten opioari.

Antzinako Egipto erabilera medizinala eman zioten, hainbat hieroglifikotan eta Ebers papiroan azaltzen denez. "Haur txikiek ozen oihu egin ez zezaten" balio zuen, besteak beste.

Grezian izena ipini zioten; Hipokratesek *opós mekonos* (lo-belar zukua) esan zion eta hortik dator opio hitza. Herodotok K.a. 425. urtean drogaren efektu analgesikoa eta antidiarreikoa deskribatu zuen eta haurrei lo egiteko ematea gomendatu.

Erroman K.o. 312an jasotako datuak oso adierazgarriak dira. Hiriko 793 den-datan saltzen zuten eta negozioaren bolumenak zerga-bilketaren %15 hartzen zuen. Baina ez dirudi adikzio arazo larrikeria eragin zuenik; hainbat hitz erabiltzen zituzten, esaterako, alkoholikoak izendatzeko, baina opiomanoak izendatzeko hitz bat bera ere ez da aurkitu.

AMSTERDAMEKO UNIBERTSITATEA

Erdi Aroan, musulmanek zabaldu zuten erabilera Europan, Iberiar penintsularen bidez, baina nagusiki sendagai gisa hartzen zen orduan.

XIX. mendean, Txinan tabakoaren kontsumoa debekatu zuten eta horrek opioarena igoarazi zuen. Hiru milioi txinatarrek kontsumitzen omen zuten. Baina Antonio Escotado historialari espainiarraren arabera, milioi horiek biztanleriaren %0,5 besterik ez ziren eta herrialdearen populazio aktiboan eragin txikia zuen kontsumoak. Hala ere, enperadoreak opioaren merkatua etetea erabaki zuen. Eta britainiarrek aitzakiatzat hartu zuten hori Opioaren Gerrak (1839-1942 eta 1856-1860) pizteko.

Papaver somniferum edo opio-belarraren ilustrazio zaharra, XIX. mende amaierakoa. Opio kontsumoa askoz zaharragoa da, gutxienez duela 6.000 urtekoa.

Mendebaldean opioak barne-gatazka ugari sortu zuen handik aurrera. Morfina sortu zuten arazoa konpontzeko; drogaren bertuteak izango zituen, baina menpekotasunik eragin gabe. Substantzia aktiboa sintetizatzeak eta xiringaren erabilerak arazoa areagotu besterik ez zuen egin. Horrenbestez, 1895ean Bayer enpresak morfinarako erremedioa erregistratu eta ezturen kontrako xarabe moduan merkaturatu zuen. Heroina izena ipini zion. ■

CLARA AMIT. ISRAELGO ANTZINAROKO AGINTARITZA

250.000 urteko tresnak eta 100 urteko botilak

Ramla (Israel) inguruko aztarnategi batean, Erdi Paleolitoko (duela 250.000 urte inguruko) harrizko hainbat tresnarekin batera, ehunka kristalezko botila aurkitu dituzte. Botilok Europa mendebaldea dute jatorri, gehienak alkohollez beteta zeuden garai batean (ardo, garagardoa, ginebra, whiskia...), eta, jakina, askoz berriagoak dira, duela men-

de batekoak, Lehen Mundu Gerrakoak. 1917ko azaroan, soldadu ingelesek, Edmund Allenby komandantea buru, Lod eta Ramla hiriak hartu zituzten eta, Jerusalem okupatzera abiatu baino lehen, inguru horietan egon ziren kanpatuta bederlatzi hilabetez. "Tentsioa askatzeko" edan zituzten botila horiek guztiak, Ron Toueg indusketa buruaren arabera. ■